

republicii pînă în sec. VI al imperiului roman, autorul rezolvă această problemă, atît de mult discutată, într-un chip pe cît de ingenios pe atît de just. Cercetînd textele clasice ajunge la concluzia că tema *asaróton* îşi găseşte geneza în unele superstiții atestate la popoarele antice și care se regăsesc și la multe popoare actuale. Este superstiția că resturile ce cad pe jos de la o masă sînt menite sufletelor morților. Pe baza acestei noi explicații a temei *asaróton*, autorul își propune să reia într-un viitor studiu examinarea celor cinci mozaicuri descoperite în Italia și Africa.

Gr. Florescu

M. RENARD, *Junon, la Fortune et Ili-thyie*, extrait de l'„Annuaire de l'institut de Philologie et d'Histoire Orientales et Slaves“, tome XIII (1953). Melanges Isidore Levy (Bruxelles, 1955), p. 351 — 357, cu o planșă în afară de text.

Se reexaminează o statueta de marmură din rezervele Muzeului Vatican, dar de proveniență necunoscută, publicată de G. Kaschnitz-Weinberg (*Sculture del Magazzinodel Museo Vaticano*, Roma, 1937, nr. 115, p. 630, pl. XXVIII), de fapt o producție mediocră din epoca hadrianică. Statueta reprezintă, după inscripția așezată pe plintă, pe zeița Fortuna, îmbrăcată în hiton și himation, cu cornul abundenței în stînga, iar în dreapta o *palera*. Pe părțile laterale ale tronului sînt reprezentați în relief înalt doi sfîncși a căror coadă se înfășoară, înapoia tronului, pe mînerul unei cirme de corabie așezată vertical pe un mic glob.

Autorul remarcă curiozitatea inscripției, IVNONI FORTUN (ae) HELITIA [e], și-și pune întrebarea, nerezolvată de primul editor, „ce entitate din pantheonul clasic este identificată aci în același timp cu Junona și cu Fortuna sub numele de Helitia, sau ce aspect evocă pentru Junona sau Fortuna al treilea termen al dedicației?”. Răspunde just la această întrebare stabi-

lînd mai întîi că Helitia este o transcriere incorectă a numelui grecesc *Ελεῖθεα*; apoi, printr-o subtilă analiză exegetică, ajunge la concluzia că e vorba de o simbioză a Junonei, Fortunei și Ilithyiei, îndărătul căror apelațiuni se lasă a fi întrevăzută vechea zeiță mamă italică.

Gr. Florescu

KLAUS PARLASCA, *Das Verhältnis der megarischen Becher zum alexandrinischen Kunsthandwerk*, în JdI, 70, 1955, 1—4, p. 129 — 154.

Ținînd seama de nenumăratele descoperiri de vase grecești-elenistice denumite cupe (boluri) „deliene”¹, pe teritoriul patriei noastre, socotim că articolul lui Klaus Parlasca este deosebit de important pentru cercetătorii noștri.

Autorul începe prin a arăta că, din pricina insuficienței studierii a ceramicii elenistice în comparație cu aceea arhaică și clasică, problema cupelor „deliene” și a genezei lor nu e încă rezolvată mulțumitor. Pentru caracterizarea stadiului actual al cercetărilor în acest domeniu este suficient să amintim faptul că, în afară de volumul lui F. Courby, *Les vases grecs à reliefs* (Paris, 1922), care rămîne încă lucrarea de bază pentru studiul cupelor „deliene”, nu mai exista, pînă în 1953, nici o altă prelucrare sistematică cel puțin pentru o parte a acestei specii ceramice. În 1953 a apărut articolul cercetătoarei L. Byvanck-Quarles van Ufford, *Les bols mégariens. La chronologie et les rapports avec l'argenterie hellénique*, în care se susținea că patria cupelor „deliene” ar trebui căutată în Asia Mică, identificînd așa-numitele „vase Samia” cu această specie. Dar Klaus Parlasca socotește că,

¹ Spre deosebire de autorul articolului recenzat, preferăm să denumim aceste vase „cupe deliene” și nu „megariene”, așa cum a stabilit, de altfel, F. Courby în studiul său atît de temeinic.